

Irrer ist amtlich – Beratung kann helfen!

Eine Aktion des Berliner Arbeitslosenzentrums (BALZ) mit Unterstützung der Liga der Wohlfahrtsverbände, der Landesarmutskonferenz Berlin und des Deutschen Gewerkschaftsbunds Berlin-Brandenburg

Jak przeforsować swoje prawa wobec agencji pracy (Jobcenter)?

Przetwarzanie wniosków i sprzeciwów przez agencje pracy często trwa zbyt długo. Decyzje nierzadko zawierają błędy. Sądy nie wyjaśniają wszystkich kwestii. Agencje pracy nie zawsze mają rację.

W niniejszej ulotce informacyjnej dajemy Państwu wskazówki, w jaki sposób mogą się Państwo bronić przed decyzjami agencji pracy.

Nie zgadzają się Państwo z decyzją?

Sprzeciw

W ciągu miesiąca mogą Państwo złożyć sprzeciw od decyzji agencji pracy. Szczegółowe informacje na ten temat znajdują Państwo w pouczeniu o przysługujących środkach prawnych, które z reguły znajduje się na końcu decyzji. Czas upływa od dnia, w którym decyzja znalazła się w Państwa skrzynce pocztowej. W przypadku sporu proszę posłużyć się jako dowodem datą stempla pocztowego na zachowanej kopercie.

Sprzeciw należy złożyć w formie pisemnej. W piśmie muszą Państwo dokładnie określić decyzję i wyjaśnić, że składają Państwo od niej sprzeciw. Wystarczy, jeżeli napiszą Państwo, co uważają Państwo za błędne lub nieprzekonujące, na przykład, że Państwa zdaniem świadczenie jest zbyt niskie lub że nie mogą Państwo zrozumieć obliczeń.

Proszę nadać sprzeciw pisemnie pocztą (jako list polecony) lub złożyć go osobiście w przedsiönku swojej agencji pracy otrzymując jako potwierdzenie pieczętkę na kopii pisma. W ten sposób będą mogli Państwo wykazać, iż rzeczywiście złożyli Państwo sprzeciw, na wypadek gdyby zaginął on w agencji pracy.

Proszę sporządzić kopię swoich dokumentów. Agencja pracy powinna podjąć decyzję odnośnie Państwa sprzeciwu w ciągu trzech miesięcy. Jeżeli tak się nie stanie, mogą Państwo złożyć w sądzie społecznym powództwo z powodu bezczynności. Warunek jest jednak taki, że w agencji pracy muszą znajdować się złożone przez Państwa wszystkie żądane dokumenty. W praktyce, przetwarzanie Państwa

sprzeciwu powinno być przyspieszone, jeżeli przed upływem trzymiesięcznego terminu wyjaśnią Państwo agencji pracy, że szukają Państwo wsparcia adwokata i złożą Państwo powództwo z powodu bezczynności, jeżeli agencja pracy nie podejmie decyzji w terminie. Więcej informacji znajdą Państwo pod „Powództwem z powodu bezczynności”.

Mogą Państwo również zlecić przeprowadzenie sprzeciwu adwokatowi. W takim przypadku w razie potrzeby państwo również zapewni Państwu pomoc w zakresie doradztwa. Więcej informacji poniżej.

Państwa sprzeciw okazał się bezskuteczny?

Skarga

Jeżeli Państwa sprzeciw okazał się bezskuteczny lub tylko częściowo skuteczny, to w ciągu miesiąca mogą Państwo złożyć w sądzie społecznym skargę na decyzję odnośnie sprzeciwu. Czas upływa od dnia, w którym decyzja odnośnie sprzeciwu znalazła się w Państwa skrzynce pocztowej. Proszę zachować kopertę ze stemplem pocztowym jako dowód. Szczegółowe informacje znajdują Państwo w znajdującym się na końcu decyzji odnośnie sprzeciwu pouczeniu o skutkach prawnych.

Najwygodniej będzie dla Państwa, jeśli złożą Państwo skargę ustnie w formie protokołu w punkcie przyjmowania wniosków prawnych w sądzie społecznym. Proszę zabrać ze sobą kopię decyzji oraz kopię decyzji w sprawie sprzeciwu agencji pracy i w miarę możliwości również kopię swojego sprzeciwu. Proszę położyć nacisk na to, żeby zostało ujęte to, co Państwa zadaniem jest w decyzjach błędne. Pracownicy punktu składania wniosków prawnych spiszą Państwa skargę.

Jeżeli piszą Państwo skargę samodzielnie, to musi ona zawierać następujące informacje: jako że są Państwo powodami, wszystkich odbiorców świadczeń we wspólnym gospodarstwie, numer Państwa wspólnego gospodarstwa, nazwę i adres pozywanego urzędu, datę i sygnaturę akt podważanych decyzji, w szczególności decyzji w sprawie sprzeciwu, wniosek do sądu („Składam wniosek o skazanie oskarżonego,

unieważnienie decyzji z dnia ... oraz udzielenia ..."). W uzasadnieniu skargi proszę napisać, co jest według Państwa błędne w wnioskach. Państwa skarga może być sformułowana w języku potocznym. Nie muszą Państwo przytaczać żadnych paragrafów. Powinni Państwo wysłać do sądu społecznego pozew w dwóch egzemplarzach.

Za złożenie skargi nie muszą Państwo uiszczać żadnych kosztów sądowych. Koszty powstają tylko wówczas, gdy zaangażują Państwo adwokata, który będzie Państwa reprezentował. W takim przypadku mogą Państwo jednak złożyć w sądzie społecznym wniosek o zwolnienie z kosztów procesowych przy wyznaczeniu adwokata. W jaki sposób się to odbywa, dowiedzą się Państwo w dalszej treści poniżej.

Przegapiony termin – co teraz?

Wniosek o sprawdzenie

Jeżeli miesięczny termin na złożenie sprzeciwu lub skargi upłynął, to wniosek jest prawomocny i niepodważalny. Jeżeli dopiero teraz odkryją Państwo, że nie otrzymają przysługujących świadczeń w ogóle lub jedynie w niepełnym zakresie, to istnieje możliwość unieważnienia również prawomocnej decyzji. Mogą Państwo złożyć wniosek o sprawdzenie Państwa zdaniem błędnych decyzji.

W tym celu muszą Państwo złożyć w agencji pracy wniosek o sprawdzenie błędnych decyzji. Nie ma przy tym znaczenia, kiedy decyzje zostały wydane, ponieważ istnieje obowiązek skorygowania wszystkich decyzji, jeżeli wykazują one błędy.

Wyrównanie świadczeń odbywa się jednak tylko za bieżący rok, w którym został złożony wniosek o sprawdzenie oraz za ubiegły rok kalendarzowy. Jeżeli przykładowo w czerwcu 2014 zostanie stwierdzone, że w decyzji zezwalającej z listopada 2012 zostały niewłaściwie obliczone koszty zakwaterowania, to wniosek o sprawdzenie można złożyć mimo tego, że pierwotna decyzja zezwalająca nie została wydana w ubiegłym roku kalendarzowym. Wyrównanie nastąpi jednak tylko od stycznia 2013. Z tego względu zasadniczo nie warto sprawdzać okresów, dla których nie będzie mogło zostać zrealizowane wyrównanie.

Jeżeli agencja pracy nie podejmie decyzji odnośnie wniosku o sprawdzenie w ciągu sześciu miesięcy, to również i w tym przypadku można złożyć powództwo z powodu beczynności (więcej informacji na ten temat znajduje się poniżej). Jeżeli decyzja nie zostanie zmieniona, to w ciągu miesiąca od dnia, w którym list znalazł się w Państwa skrzynce, można złożyć od niej sprzeciw. W przypadku bezskutecznego sprzeciwu mogą Państwo złożyć skargę na decyzję w sprawie sprzeciwu.

Złożyli Państwo wniosek ale nic się nie dzieje – co teraz?

Tymczasowe zarządzenie (postępowanie w trybie przyspieszonym)

W przypadku zasiłku dla bezrobotnych II mamy do czynienia z niezbędnym utrzymaniem egzystencjonalnym. Maksymalne czasy przetwarzania sześciu miesięcy dla wniosków oraz trzech miesięcy dla sprzeciwów są często zbyt długie.

Niejednokrotnie odbiorcy zasiłku dla bezrobotnych II znajdują się przez to, jak również w wyniku błędnych decyzji agencji pracy, w trudnej sytuacji. W takim przypadku istnieje możliwość złożenia w sądzie społecznym wniosku o zgodę na tymczasowe zarządzenie postępowania w trybie przyspieszonym.

Wymagania odnośnie wniosku, jeżeli ma on być skuteczny, są bardzo wysokie. Muszą Państwo wszystko dokładnie opisać i udowodnić, profilaktycznie również z mocą przyrzeczenia. Zaleca się przeprowadzenie postępowania z tymczasowym zarządzeniem z pomocą adwokata. W tym celu mogą Państwo złożyć wniosek o zwolnienie z kosztów procesowych (więcej informacji na ten temat znajduje się poniżej).

Z reguły sąd szybko podejmuje tymczasową decyzję. Często jest ona przy tym również ostateczna. Ponieważ jednak nie mogą Państwo na niej polegać, muszą Państwo równoległe do postępowania w sprawie wydania tymczasowej decyzji w dalszym ciągu prowadzić postępowanie w sprawie sprzeciwu oraz skargi, o ile agencja pracy nie wyda uchylecia własnej decyzji przychylnego się do Państwa wniosku lub sprzeciwu.

Jeżeli agencja pracy wyda uchylecie własnej decyzji, powinni Państwo dokładnie sprawdzić, czy spełnia ono wszystkie Państwa roszczenia. Jeżeli tak nie jest, muszą Państwo w dalszym ciągu kontynuować postępowanie w sprawie sprzeciwu lub skargi.

Czekają Państwo już sześć miesięcy na decyzję lub trzy miesiące na decyzję w sprawie sprzeciwu?

Powództwo z powodu beczynności

Jeżeli agencja pracy po upływie sześciu miesięcy w dalszym ciągu nie zadecydowała w sprawie Państwa wniosku lub po upływie trzech miesięcy w sprawie Państwa sprzeciwu, mogą Państwo złożyć w sądzie społecznym powództwo z powodu beczynności.

Mogą Państwo doręczyć skargę sądowi społecznemu w formie pisemnej lub spisać ją tam w punkcie przyjmowania wniosków prawnych w formie protokołu.

Ważne jest, aby podali Państwo datę złożenia przez siebie w agencji pracy swojego wniosku (jeśli dysponują Państwo kopią, proszę ją załączyć) oraz zaznaczyli, iż w dalszym ciągu nie otrzymali Państwo jeszcze żadnej decyzji ani decyzji w sprawie sprzeciwu.

Złożenie powództwa z powodu beczynności nie wiąże się dla Państwa z powstaniem kosztów sądowych. Więcej informacji znajdą Państwo wyżej pod „Skarga”.

Gdzie uzyskają Państwo wsparcie?

Jeżeli mają Państwo wątpliwości, czy decyzja agencji pracy jest prawidłowa, mogą Państwo zwrócić się do punktu doradztwa. Zostaną tam Państwo bezpłatnie poinformowani odnośnie swoich praw i obowiązków względem agencji pracy i w razie potrzeby uzyskają wsparcie w sporządzaniu wniosków lub pism. Adresy punktów doradztwa w Berlinie znajdą Państwo w Internecie na stronie: www.beratung-kann-helfen.de

Mogą Państwo również uzyskać wsparcie adwokata. W takim przypadku powinni mieć Państwo na uwadze następujące kwestie:

- Proszę się zwrócić do adwokata specjalizującego się w prawie socjalnym. Adwokatów ze specjalizacjami znajdują Państwo w książce adresowej „Gelbe Seiten“ (www.gelbeseiten.de) lub w Berlińskiej Izbie Adwokackiej (www.rak-berlin.de).
- Koszty adwokackie za doradztwo i reprezentowanie w postępowaniu w sprawie sprzeciwu przejmie ewentualnie skarb Państwa po sprawdzeniu czy mają Państwo taką potrzebę, a w szczególności po sprawdzeniu Państwa sytuacji materialnej. Otrzymają Państwo wówczas pomoc doradczą (więcej informacji znajdują Państwo poniżej). Za reprezentowanie przed sądem możliwe jest zwolnienie z kosztów procesowych (więcej informacji znajdują Państwo poniżej).
- Jeżeli dysponują Państwo ubezpieczeniem od kosztów związanych z ochroną interesów prawnych lub są członkami związku zawodowego, powinni się Państwo tam dowiedzieć, czy mogą zostać przejęte koszty adwokackie za działalność pozasądową w ramach spraw prawa socjalnego (z reguły tylko koszty za ochronę prawną sądu społecznego, czasem objęte jest również postępowanie w sprawie sprzeciwu).
- Proszę zachować sceptycyzm, jeżeli spotkają się Państwo z adwokatem zlecającym swoje usługi bezpośrednio pod agencją pracy. Kwota udziału własnego w wysokości 15 euro za pomoc doradczą nie jest wyjątkową ofertą i obowiązuje u wszystkich adwokatów.

Jak uzyskać pomoc doradczą?

(dotyczy doradztwa i pozasądowego reprezentowania przez adwokatów)

Jeżeli potrzebują Państwo doradztwa adwokata, mogą Państwo udać się do punktu składania wniosków prawnych właściwego dla Państwa adresu zamieszkania sądu rejonowego i złożyć wniosek o zaświadczenie potwierdzające uprawnienie do otrzymania pomocy doradczej. Muszą Państwo złożyć tam „wniosek o przyznanie pomocy doradczej wraz z oświadczeniem o ekonomicznej i osobistej sytuacji osoby dochodzącej swoich praw”.

Ponadto należy przedłożyć niezbędne dokumenty. Z reguły są to:

- decyzja lub decyzja w sprawie sprzeciwu agencji pracy, przeciw której chcą Państwo wystąpić
- bieżąca decyzja o zasiłku dla bezrobotnych II
- umowa najmu, bieżące wyliczenie kosztów utrzymania, dokumenty ubezpieczeniowe
- zaświadczenia o Państwa dochodach
- zaświadczenia o Państwa stanie majątkowym
- dowody odnośnie zadłużeń
- kompletna dokumentacja Państwa rachunków bankowych z trzech ostatnich miesięcy

Zaświadczenie potwierdzające uprawnienie powinno być dla Państwa wydane i przekazane Państwu natychmiast, ponieważ muszą je Państwo przedłożyć adwokatowi przy rozpoczęciu doradztwa. Jeżeli pomoc doradczą zostanie przyznana, to muszą Państwo zapłacić adwokatowi jedynie kwotę udziału

własnego w wysokości 15 euro. Proszę zabrać ze sobą do adwokata wyżej wskazane dokumenty.

Czasami sądy nie przyznają pomocy doradczej przy nieadekwatnych uzasadnieniach lub wskazują bezpłatne oferty punktów doradztwa społecznego. Proszę wskazać, dlaczego samodzielnie nie są Państwo w stanie wyjaśnić sprawy z agencją pracy i dlaczego w Państwa przypadku konsultacja z prawnikiem jest niezbędna. Jeżeli w ten sposób niczego Państwo nie osiągną, proszę zażądać natychmiast pisemnej odmowy zezwolenia na pomoc doradczą. Proszę również od razu złożyć u referenta tak zwane upomnienie. Proszę podać, dlaczego są Państwo zdani na pomoc adwokata i dlaczego nie mogą Państwo pomóc sobie we własnym zakresie. Należy również poprosić o kopię upomnienia dla siebie.

Jak uzyskać zwolnienie z kosztów procesowych?

(dotyczy reprezentowania przez adwokatów przed sądem)

Mogą Państwo złożyć w sądzie społecznym wnioski o zwolnienie z kosztów sądowych tytułem swojej skargi lub wniosku o wydanie tymczasowego zarządzenia jak również wnioski o wyznaczenie określonego adwokata (proszę podać imię i nazwisko oraz adres). Często zajmuje się tym również adwokat, któremu zechcą Państwo powierzyć reprezentowanie swojej osoby.

Zwolnienie z kosztów procesowych jest przyznawane tylko wówczas, jeżeli skarga ma w opinii sądu szanse na powodzenie oraz jeżeli koszty nie są przejmowane tytułem ubezpieczenia od kosztów związanych z ochroną interesów prawnych ani też przez inną instytucję, na przykład przez Państwa związek zawodowy, gdy nie mogą Państwo ponieść kosztów we własnym zakresie.

Muszą Państwo ujawnić wszystkie swoje stosunki osobiste i gospodarcze. Przesłanki do przyznania zwolnienia z kosztów procesowych są sprawdzane również wówczas, gdy przysługuje Państwu prawo do zasiłku dla bezrobotnych II. Informacje dotyczące sposobu przeprowadzenia kontroli dochodów można znaleźć w broszurze informacyjnej „Zwolnienie z kosztów procesowych” wydanej przez Berliński Wymiar Sprawiedliwości. Ponadto należy mieć na uwadze, co następuje: Dla zwolnienia z kosztów procesowych miarodajne są (niższe) wolne granice majątkowe pomocy socjalnej, inne niż dla zasiłku dla bezrobotnych II. Jeżeli sąd przyzna zwolnienie od kosztów procesowych, to zostaną przejęte albo całe kwoty za udział adwokata lub będą mogli Państwo uiścić je w ratach.

Jeżeli Państwa sytuacja materialna wyraźnie się polepszy lub pogorszy, to sąd powinien w późniejszym terminie do czterech lat zmienić decyzję dotyczącą zwrotów. Ponadto w okresie czterech lat od zakończenia procesu są Państwo zobowiązani do informowania sądu o istotnym polepszeniu Państwa sytuacji ekonomicznej lub o zmianie adresu zamieszkania. Przy bieżących dochodach należy informować o każdym nie tylko jednorazowym polepszeniu sytuacji wynoszącym więcej niż 100 euro (brutto) miesięcznie. Jeżeli przedstawione wydatki (koszty związane z mieszkaniem, koszty utrzymania, zobowiązania płatnicze lub inne szczególne obciążenia) ulegną

zmniejszeniu lub całkowicie przestaną obowiązywać, wówczas należy także złożyć stosowną informację, jeżeli odciążenie wynosi nie tylko jednorazowo więcej niż 100 euro miesięcznie.

Jeżeli zwolnienie z kosztów procesowych nie zostanie Państwu przyznane, to mogą Państwo mimo to wyznaczyć adwokata i we własnym zakresie uregulować powstałe kwoty, w miarę możliwości w ratach. Jeżeli wygrają Państwo postępowanie w sądzie, to koszty Państwa adwokata będzie zasadniczo musiała przejąć agencja pracy.

Formy postępowania z urzędami

Rady Fundacji Warentest

- **Dokumenty.** Jeżeli urząd nie domaga się jednoznacznie oryginałów, proszę składać kopie, aby oryginały nie zostały zagubione. Jeżeli wymagane jest złożenie oryginałów, proszę koniecznie zachować kopie i w miarę możliwości domagać się ich uwierzytelnienia.
- **Doradztwo.** Urząd jest zobowiązany do udzielenia Państwu porady oraz do poinformowania Państwa odnośnie wszystkich ewentualnych możliwości. Jeżeli urząd tego zaniecha, to będzie musiał zrekompensować powstałe u Państwa szkody. Jeżeli wskutek braku informacji nie złożą Państwo na czas wniosku o uprawnienie do uzyskania świadczeń, to urząd będzie musiał uregulować je także z mocą wsteczną, gdy złożą Państwo spóźniony wniosek.
- **Atmosfera.** Proszę mieć na uwadze, że pracownicy urzędu będą dla Państwa zwykle przyjaźni wówczas, gdy również i Państwo tacy będą. Proszę zadbać o rzeczową i konstruktywną atmosferę.
- **Sprawdzenie.** Nie muszą Państwo akceptować bez skarg żadnych decyzji. Przeciw każdej decyzji mogą Państwo złożyć sprzeciw i w ten sposób zainicjować sprawdzenie stanu rzeczy oraz sytuacji prawnej. Nawet jeśli sprzeciw nie doprowadzi do celu, mogą Państwo złożyć skargę przed sądem społecznym. Sprzeciw i skarga są dla Państwa bezpłatne. Nie potrzebują też Państwo koniecznie w każdym przypadku adwokata. Urzędy i sądy są zobowiązane do przyjęcia Państwa zastrzeżeń, nawet jeżeli nie są one sformułowane poprawnie pod względem prawnym.
- **Wnioski o tryb przyspieszony.** Jeżeli postępowania w sprawie wniosku, sprzeciwu oraz/lub skargi przeciągają się w nieskończoność i nie mają Państwo (już) pieniędzy na utrzymanie oraz na czynsz, to mogą Państwo złożyć w sądzie społecznym wniosek o wydanie tymczasowego zarządzenia. Wniosek jest dopuszczalny również w sytuacji, jeżeli nie otrzymali Państwo jeszcze żadnej decyzji. Proszę wysłać urzędowi upomnienie zanim złożą Państwo w sądzie wniosek o tryb przyspieszony i zaznaczyć, że staną Państwo przed sądem, jeżeli decyzja nie zapadnie w ciągu dwóch do trzech tygodni.

Punkt składania wniosków prawnych Sądu Społecznego w Berlinie:

Invalidenstr. 52, 10557 Berlin (niedaleko dworca głównego), parter, pokój 11

Godziny urzędowania: od pon - czw. w godz. od 9:00-14:00, piątki w godz. od 9:00-13:00

Telefon: (0 30) 9 02 27 – 12 90 Faks: (0 30) 39 74 86 30

- **Czas trwania postępowania.** Proszę mieć na uwadze, że również decyzje odnośnie wniosków o tryb przyspieszony mogą wymagać czasu na podjęcie. Wiele sądów społecznych jest przeciążonych sporami o zasiłek dla bezrobotnych II.
- **Forma.** Nie muszą Państwo pisać wywodów na temat sytuacji prawnej ani cytować paragrafów. Proszę natomiast w miarę możliwości jak najbardziej rzeczowo i jasno wskazać, jaki jest Państwa cel oraz co w decyzji urzędu uważają Państwo za błędne.
- **Protokół.** Nie muszą Państwo zgłaszać sprzeciwu ani skargi w formie pisemnej. Mogą Państwo również zlecić ich spisanie w formie protokołu. Proszę przy tym jednak zwrócić uwagę przede wszystkim na to, by referent faktycznie spisał Państwa sprzeciw w formie protokołu a nie potraktował go jako zwykłą ustną skargę.
- **Sytuacja prawna.** Proszę mieć na uwadze, że urzędy i sądy działają zgodnie z prawem. Prawo do świadczeń przysługuje Państwu tylko wówczas, jeżeli zostało przewidziane w ustawach. W przypadku zasiłku dla bezrobotnych II
- wiele kwestii zostało jeszcze niewyjaśnionych. Niełatwo jednoznacznie przewidzieć w jaki sposób potoczą się
- pojedyncze postępowania w sprawie sprzeciwów i skarg.
- **Oszustwo.** W kontaktach z urzędami i sądem społecznym proszę ściśle trzymać się prawdy. Jeżeli złożą Państwo fałszywe zeznania i uzyskają w ten sposób świadczenia, które Państwu nie przysługują, przeciw Państwu może zostać wniesione postępowanie karne. Ponadto urząd zażąda zwrotu bezprawnie przyznanych świadczeń.

Więcej informacji znajdą Państwo w Internecie pod adresem:

www.beratung-kann-helfen.de

Kontakt (bez doradztwa):

Berliner Arbeitslosenzentrum
evangelischer Kirchenkreise e. V. (BALZ)
Geschäftsstelle - Frank Steger
Kirchstraße 4, 14163 Berlin
Tel. (0 30) 2 00 09 40 15

www.berliner-arbeitslosenzentrum.de